

Beslutningsforslag nr. B 49. Fremsat den 9. oktober 2001 af Hans Christian Schmidt (V), Kim Andersen (V), Helga Moos (V), Bodil Thrane (V), Jens Vibjerg (V), Jørgen Winther (V), Henriette Kjær (KF), Eva Møller (KF), Gitte Seeberg (KF), Svend Aage Fauverholdt (DF) og Aase D. Madsen (DF)

Forslag til folketingsbeslutning

om ret til at opføre eller indrette en yderligere bolig på en landbrugsejendom, når det sker som led i et generationsskifte eller til brug for en medhjælper

Folketinget opfordrer regeringen til at fremsætte lovforslag om ændring af lov om planlægning, således at ejeren af en landbrugsejendom får ret til at opføre eller indrette en yderligere bolig på sin landbrugsejendom, når det sker som led i et glidende generationsskifte eller til brug for en medhjælper, medmindre der foreligger

ganske særlige omstændigheder, som taler imod. Det skal være en betingelse, at boligen opføres i tilknytning til gårdens øvrige bygninger, at boligen ikke senere frastykkes, og at der ikke i forvejen findes en til formålet egnet bolig på ejendommen.

Bemærkninger til forslaget

Beslutningsforslaget er en lettere revideret genfremsættelse af beslutningsforslag nr. B 133 fra folketingsåret 1996-97, se Folketingstidende 1996-97, forhandlingerne s. 7179 og tillæg A s. 5418 og 5419, og beslutningsforslag nr. B 84 fra folketingsåret 1998-99, se Folketingstidende 1998-99, forhandlingerne s. 4088 og 7405, tillæg A s. 3888 og 3890 og tillæg B s. 1154, og beslutningsforslag nr. B 57 fra folketingsåret 1999-2000, se Folketingstidende 1999-2000, forhandlingerne s. 3910 og 7638, tillæg A s. 3463 og 3465 og tillæg B s. 671, samt beslutningsforslag nr. B 90 fra folketingsåret 2000-01, se Folketingstidende 2000-01, forhandlingerne s. 4487 og 7707, tillæg A s. 3582 og 3584 og tillæg B s. 1040.

Efter praksis meddeles der som hovedregel ikke i landzone tilladelse til opførelse af en yderligere beboelsesbygning på en landbrugsejendom, når ansøgningen ikke er begrundet i hensynet til ejendommens drift eller særlige omstændigheder.

Efter forslagsstillernes opfattelse skal denne retstilstand ændres, således at ejeren af en landbrugsejendom skal have ret til at opføre eller indrette en yderligere bolig, når det sker som led i et glidende generati-onsskifte eller til brug for en medhjælper, medmindre der foreligger ganske særlige omstændigheder, der taler imod. Det skal dog være en betingelse, at boligen opføres i tilknytning til gårdens øvrige bygninger, at boligen ikke senere frastykkes, og at der ikke i forvejen findes til formålet egnede boliger på ejendommen.

På en mindre ejendom i Sydthy ønskede en søn at opføre en aftægtsbolig til sin mor. På den måde kunne hun blive boende, selv om han overtog ejendommen. Aftægtsboligen skulle opføres på grunden, hvor der lå en stor minkhal. Naboerne var glade for, at den ikke særlig smukke minkhal ville blive revet ned, og at der i stedet ville blive opført et lille hus.

Ejendommen var beliggende i landzone. Da byggeriet ikke var erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift, krævedes der en landzonetilladelse. Den søgte de. Amtet gav afslag på ansøgningen. De mente, at den eksisterende bolig kunne udvides, eller at moderen kunne bo i den nærliggende by.

Amtet anerkendte dog, at aftægtsboligen ville få meget begrænset betydning for den landskabelige oplevelse af området. Ejeren af ejendommen blev derfor meget skuffet over afgørelsen. Han kunne ikke forstå, hvorfor en forbedring af landskabets udseende med nedrivning af minkhallen kunne blive afvist. Og han kunne slet ikke forstå, at myndighederne ikke kunne se det fornuftige i, at hans mor kunne blive boende i nærheden – til gavn og glæde for alle. Han sendte derfor en klage til Naturklagenævnet.

Flertallet i Naturklagenævnet sidestillede imidlertid byggeriet med ethvert andet byggeri i det åbne land. De mente ikke, at aftægtsboligen var erhvervsmæssigt relevant for en mindre ejendom, og derfor blev der ikke taget stilling til den landskabelige påvirkning.

Sønnen og moderen fik ikke lov til at opføre aftægtsboligen. Så minkhallen står der den dag i dag til ærgrelse for familien og naboerne. Den kan dermed være et symbol på, at der ikke bliver taget hensyn til traditioner og familiebånd i Systemdanmark (Naturklagenævnet, J.nr. 97-31/760-0150).

I en anden konkret sag, fra Rougsø Kommune i Århus Amt, havde en landmand gennem 43 år beboet en landejendom. Han ønskede at fraflytte ejendommen, men ville gerne stadig bevare tilknytningen til stedet og omgivelserne. Derfor ansøgte han om tilladelse til at opføre en aftægtsbolig og en garage på den anden side af vejen. Amtet afslog ansøgningen. Der kunne ikke gives tilladelse til en anden bolig, når ansøgningen ikke var begrundet i hensynet til ejendommens drift. Ønsket om at blive på stedet blev ikke tillagt vægt. Heller ikke Rougsø Kommunes anbefaling blev tillagt vægt. Kommunen havde støttet byggeriet, fordi det var velbegrundet og var med til at opretholde den lille kommune. Men amtet stod fast. Sagen blev anket til Naturklagenævnet, hvor et flertal tilsluttede sig amtets afslag (Naturklagenævnet, j.nr. 97-31/700-0325).

I Nordjylland havde et ældre ægtepar ønsket at afhænde deres landbrugsejendom til deres barnebarn. Samtidig ønskede de dog ikke at flytte fra den jord, hvor de i mere end et halvt århundrede havde levet. Derfor søgte de om tilladelse til at bygge en bolig til

deres barnebarn på grunden. Det fik de afslag på fra Nordjyllands Amt. Amtet lagde ved afgørelsen vægt på, at etablering af mere end én helårsbeboelse på en landbrugsejendom i det åbne land var i strid med de planmæssige hensyn, som planloven tilsigter at varetage. Det hjalp ikke, at ægteparret meddelte, at de var indstillet på, at det nye stuehus blev opført på vilkår om, at deres gamle bolig ville blive nedlagt, når de ikke kunne benytte den længere. Amtet accepterede ikke en sådan løsning, og begrundelsen lød, »at det af erfaring viser sig utrolig vanskeligt at håndhæve et sådant vilkår, selv hvis vilkåret er tinglyst på ejendommen« (Naturklagenævnet, j.nr. 31/800-0185).

Et fjerde eksempel er hentet i Ringkjøbing Amt. Her ønskede et ægtepar at løbet af en 2-årig periode at udvide deres produktion af mink fra 700 minktæver til 900. Endvidere ville de starte en produktion af fri-landsgrise. Hertil kom, at de drev godt 18 ha jord. I forbindelse med udvidelsen ønskede de at bygge en medhjælperbolig, idet deres produktion vil være afhængig af fast medhjælp. Amtet afslog ansøgningen med den begrundelse, at der ikke var behov for 2 boliger, selv om Midtjyllands Pelsdyravlerforening udtalte, at det krævede en fuldtidsmedarbejder alene med den eksisterende produktion, og Familielandbrugets rådgivningscenter konkluderede, at drift af 18 ha jord, 900 minktæver og 65 søer ville kræve knap 3 heltidsbeskæftigede. Endvidere anførtes det, at det af hensyn til dyrenes ve og vel krævedes, at der i perioder var opsyn døgnet rundt, og det var på denne baggrund afgørende, at det var muligt for personerne, der beskæftigede sig med produktionen, at bo i særskilt beboelse på ejendommen. På trods af ovenstående argumenter

fandt amtet i henhold til planlovens bestemmelser, at medhjælperen lige så godt kunne bo i et nærliggende bysamfund (Naturklagenævnet, j.nr. 97-31/650-0050).

Et femte eksempel kommer også fra Ringkjøbing Amt. To brødre ejede og drev fra en ejendom på ca. 60 ha med landbrugspligt et vildtopdræt af fasaner. I 1997 blev der solgt ca. 40.000 æg og opdrættet 6.000 kyllinger samt avlsfugle med henblik på salg. Den ene af de to brødre boede på ejendommen, mens den anden boede i en nærliggende større by. Men for bedre at kunne passe både arbejde og familie ønskede sidstnævnte at opføre en bolig på ejendommen. På den baggrund ansøgte de om tilladelse til opførelse af en medhjælperbolig på 140 m². Amtet behandlede ansøgningen, men meddelte afslag med henvisning til, at en medhjælper lige så godt kunne bo i et nærliggende bysamfund, fordi der på ejendommen ikke var en særlig produktion, som krævede døgnovervågning, samt at en yderligere bebyggelse på ejendommen ikke ville være passende for forholdet mellem bygninger og jordtilliggende, således at ejendommen senere kunne sælges til en landmand med almindelig landbrugsdrift. Amtet tog i sin afgørelse ikke højde for, at de to brødre havde planer om at udvide driften ved at gøre virksomheden større, hvilket nødvendiggjorde, at begge parter boede på ejendommen, da driften var meget både tids- og arbejdskrævende, og at de dermed begge ville få heltidsbeskæftigelse på ejendommen (Naturklagenævnet, j.nr. 97-31/650-0064).

Forslagsstillernes konklusion er, at når den gældende lov om planlægning tvinger amter til at træffe sådanne afgørelser, må loven ændres.

Skriftlig fremsættelse

Hans Christian Schmidt (V):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ret til at opføre eller indrette en yderligere bolig på en landbrugsejendom, når det sker som led i et generationsskifte eller til brug for en medhjælper.

(Beslutningsforslag nr. B 49).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.